

MR. SC. SAŠA SELMANOVIĆ OBRANIO MAGISTARSKI RAD “UTJECAJ DODATNOG PROGRAMA ODBOJKE I KOŠARKE NA MORFOLOŠKA I MOTORIČKA OBILJEŽJA UČENIKA 5. RAZREDA”

Saša Selmanović won MA degree with the work titled “The impact of additional programme of volleyball and basketball onto morphological and motoric features of fifth grade pupils”

Saša Selmanović obranio je 8. studenog 2007. na Kineziološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu magistarski rad i time stekao stupanj magistra znanosti u području društvenih znanosti, znanstvenom polju odgojnih znanosti, grana kineziologija.

Mentor u postupku stjecanja magisterija bio je prof. dr. sc. Dragan Milanović, a u Povjerenstvu za obranu bili su i prof. dr. sc. Vladimir Findak, prof. dr. sc. Branko Dežman, prof. dr. sc. Damir Knjaz i prof. dr. sc. Nenad Marelić.

Magistarski rad sadržava 116 stranica. Sažetak rada na hrvatskomu i engleskom jeziku nalazi se u nenumeriranom dijelu na početku rada. Rad je sastavljen u deset cjelina. Tekst sadržava 53 tablice i 16 slika; upotrijebljeno je 98 navoda iz domaće i strane literature.

U uvodnom dijelu autor skreće pozornost na suvremeni negativan trend smanjenja potrebe izlaganju fizičkom naporu i na nedostatan fond nastavnih sati tjelesne i zdravstvene kulture te naglašava značenje izradbe što kvalitetnijeg plana i programa za taj nastavni predmet. Upućuje se na korisnost dodatnih organizacijskih oblika rada, a to se prvenstveno odnosi na izvannastavne i izvanškolske aktivnosti. U krajnjem dijelu uvoda autor daje analizu efekata posebno programiranoga dodatnog školskog sata kao temeljnog problema u ovomu radu.

S obzirom na važnost primjene adekvatnih nastavnih sadržaja u skladu sa stupnjem rasta i razvoja, u drugom poglavlju opisuju se temeljne razvojne karakteristike jedanaestogodišnjih učenika. Poglavlje je podijeljeno na raščlambu biopsihosocijalnog razvoja i motoričkog razvoja učenika.

U posebnom, trećem poglavlju pregled je dosadašnjih istraživanja povezanih sa središnjom tematikom, i to u prvom redu istraživanja morfoloških i motoričkih karakteristika provedenih u sklopu odgojno-obrazovnog procesa, zatim istraživanja utjecaja različitih sportova kao dodatnog oblika trenažnog procesa na antropološki status učenika, te istraživanja efekata posebno programirane nastave kao zamjene za redovitu nastavu.

U četvrtom poglavlju autor detaljno razrađuje glavni cilj i petnaest parcijalnih ciljeva na osnovi kojih su formulirane logičke hipoteze.

Od petoga do osmog poglavlja (Metode rada, Opis primijenjenih programa, Rezultati i Rasprava) navodi se provedba i analiza efekata primijenjenih eksperimentalnih programa.

Istraživanje je provedeno na uzorku od 125 učenika, muškog spola, u dobi od 11 godina. Ispitanici su podijeljeni u dvije eksperimentalne i jednu kontrolnu skupinu. Prvu

eksperimentalnu skupinu (N=45) činili su ispitanici koji su uz redovitu nastavu TZK-a bili uključeni u dodatan sat temeljen samo na elementima i igri odbojke. U drugoj eksperimentalnoj skupini (N=38) ispitanici su uz redovitu nastavu TZK-a odrađivali dodatan školski sat baziran na elementima i igri košarke. Skupina koja je imala status kontrolne skupine (N=42) uz redovitu nastavu nije bila uključena ni u kakvu dodatnu vrstu sportskih aktivnosti.

Naispitanicimaseudvanavrata, uvremenskomrazmaku od 9 mjeseci, provjerilo 13 morfoloških i 12 motoričkih testova. Uzorak morfoloških varijabla je sastavljen tako da pokrivaju četiri hipotetske latentne antropometrijske dimenzije: longitudinalnu dimenzionalnost skeleta, transverzalnu dimenzionalnost skeleta, volumioznost tijela i potkožno masno tkivo. Za procjenu motoričkih sposobnosti poslužio je skup mjernih instrumenata koji obuhvaćaju: eksplozivnu snagu, repetitivnu snagu, statičku snagu, koordinaciju, fleksibilnost i frekvenciju pokreta rukom.

Metode obrade podataka uključivale su: deskriptivnu statističku obradu varijabli uz analizu normaliteta distribucije rezultata, kanoničku diskriminacijsku analizu, analizu promjena pod modelom razlika (STA_DIFF) i univarijatnu analizu varijance (ANOVA).

Na temelju cjelogodišnjeg rada općenito je dokazano da su: 1. kineziološki tretmani u interakciji s djelovanjem faktora rasta i razvoja izazvali značajne kvantitativne promjene u morfološkim i motoričkim obilježjima entiteta u sva tri oblika rada; 2. eksperimentalni programi košarke i odbojke izazvali su značajnije pozitivne rezultate u području motoričkih sposobnosti nego u prostoru morfoloških karakteristika; 3. najefikasniji utjecaji kinezioloških tretmana na motorički prostor utvrđeni su u eksperimentalnoj skupini – košarka, za kojom slijedi eksperimentalna skupina - odbojka te, naposljetku, kontrolna skupina ispitanika.

Parcijalne promjene morfološkog prostora tijekom školske godine ističu se gotovo u svim mjerama osim u mjerama potkožnoga masnog tkiva, što dovodi u pitanje svrsishodnost redovite nastave, ali i dodatnog programa, u tom segmentu. U motoričkom prostoru, značajan

napredak u eksplozivnoj snazi tipa skočnosti, repetitivnoj snazi, frekvenciji pokreta rukom i dijelom koordinacije karakterističan je za sve tri analizirane skupine. Ipak, eksperimentalna skupina – odbojka, uz navedene dimenzije, bitno je poboljšala i eksplozivnu snagu tipa sprinta i izbačaja dok su u eksperimentalnoj skupini – košarka uočljiva znatna poboljšanja u dimenzijama eksplozivne snage tipa sprinta i izbačaja te kompletne koordinacije. Međutim, značajne promjene u statičkoj snazi i fleksibilnosti nisu zapažene ni u jednoj od analiziranih skupina.

Varijable koje su najviše pridonijele značajnoj razlici dviju eksperimentalnih skupina ispitanika u finalnom mjerenju motoričkih sposobnosti, najbolje su se očitovale u nekim dimenzijama koje se mogu definirati kao posljedica specifičnog rada u sklopu primijenjenih sportova, a to su: eksplozivna snaga tipa sprinta i izbačaja u korist eksperimentalne skupine - košarka i eksplozivna snaga tipa skočnosti u korist eksperimentalne skupine – odbojka.

U zaključku je izvršena kondenzacija cijelovitog rada. Kao generalni zaključak naglašava se činjenica da već jedan dodatan sat nastave opisanog oblika tjedno omogućuje značajne promjene motoričkih sposobnosti, ali ne i morfoloških karakteristika. Referirajući se na iskustva drugih istraživača potvrđuje se korisnost programa baziranih na određenom sportu. S druge strane, dovode se u pitanje učinci redovitog plana i programa nastave TZK-a za 5. razrede na pojedine dimenzije antropološkog sustava. Znanstveno i praktičko značenje rada upotpunjuju činjenice da dobiveni rezultati omogućuju profesorima TZK-a precizniji uvid u kompleksite pojedinog sadržaja ovakve vrste dodatne nastave. Dane su osnove za stručniji i objektivniji izbor sadržaja koji se odnose na sportske igre odbojke i košarke, što istodobno omogućuju njihovu djelotvorniju primjenu pri sastavljanju nastavnih jedinica tijekom školske godine.

Josip Lovrić
glavni urednik

Rukopis primljen: 23. 4. 2008.